

PETER VEEN

HONDENWACHT

nachtelijke overpeinzingen
vanaf een zeilschip midden op zee

copyright © 2018

tekst – Peter Veen, www.peterveen.nl

vormgeving – Monique Kalfsbeek-Verkade BNO

omslag: schildering – Giovanni Winne

ISBN 978 90 828212 1 5 gebonden

ISBN 978 90 828212 0 8 paperback

NUR 320, 401, 484 en 508

Eenzame wacht

De hondenwacht start om middernacht en eindigt om vier uur 's ochtends. Het is een eenzame wacht. Wie geen wacht heeft slaapt en wil niet gestoord worden door gestommel, gekraak, geklapper, onverwachte manoeuvres, lampen of geklets. Buiten is het donker, binnen is het donker. Alleen op de kaartentafel brandt een zwak rood lampje. Je vecht tegen de slaap en wacht. Je wacht.

Zes weken vaar ik mee aan het begin van de wereldreis van duurzaam jacht Ya (www.duurzaamjacht.nl) met schipper Peter Hoefnagels. Opgestapt tijdens de feestelijke uitzwaaidag in Medemblik en na Noordzee, Kanaal, Golf van Biskaje en een stukje Atlantische Oceaan weer afgestapt in druk en zonnig Lissabon.

De eerste vier weken varen we stevig door om de Golf van Biskaje over te zijn voor de herfststormen toeslaan. In die tijd doen we twee keer een haven aan voor een of twee nachten. De rest van de tijd zijn we op zee. Samen. Dat betekent wachtlopen in een ritme van vier uur op vier uur af.

In het zwartst van de nacht is schrijven een manier om wakker te blijven. Soms zeils en vrolijk, soms ook onderzoekend en nadenkend. In de nacht is alles natuurlijk zwarter dan overdag, dat klinkt stevig door in sommige columns, maar het is een fantastische ervaring!

Peter Veen

Stroef

‘Tijd, het is tijd, over 5 minuten begint jouw wacht, wakker worden, opstaan.’

Ik schommel woest heen en weer in mijn bed. De boot kraakt en de golven spoelen hoorbaar langs de romp. Buiten giert de wind door het want en er klappert soms een zeil. Het ongeschoren hoofd van de schipper lacht me tegemoet in het halfduister van de kajuit.

Ik hang half in een spanzeiltje langs mijn kooi dat ervoor zorgt dat ik niet uit bed kan vallen. Kleren. Waar zijn mijn kleren. Naast het kussen zoek ik naar mijn muts. Hij voelt wat klam als ik hem opzet. Sokken herinner ik me aan het voeteneind. Ik trek mijn knieën op en schuif mijn benen uit de slaapzak. Terwijl de kou langs mijn huid strijkt, wurm ik ze aan mijn voeten. Ernaast op een prop weet ik mijn broek, liggend schuif ik erin. Mijn t-shirt heb ik nog steeds aan, nu al voor de derde dag. Ik slingert mijn benen over het spanzeiltje en terwijl ik ga staan, grijp ik me vast aan de stang naast mijn bed. Als de boot in een golfdal smakt, draai ik om mijn as en laat me vallen op de bank waar mijn zeilpak ligt. De ademende kunststof ritselt als ik de zeilbroek tot mijn knieën optrek. Even sta ik op om balancerend op één been de broek omhoog te sjoorren en de bretels over mijn schouders te hijsen.

Laarzen. Waar zijn mijn laarzen. Ik laat me op de

hellende kajuitvloer zakken en glij over het gladde hout naar de lage kant van de boot. Op de tast vind ik beide laarzen tussen een boek, drie paar bootschoenen, een pen en een vermiste zonnebril. Met de laarzen in mijn linkerhand worstel ik terug omhoog. De laarzen zijn stroef en vochtig als ik ze aantrek, net als de zeiljas. Op de tast vind ik mijn zwemvest. Het ding voelt zwaar en vochtig en als ik het aantrek rammelen de snaphaken van de veiligheidslijn. Even duwen, dan klikt de sluiting vast. Met als steun de tafel, een ijzeren stang, de kaarten-tafel en het aanrecht stommel ik naar de deur en klots de vier treden van het trapje op. Het waait nog steeds 28 knopen zie ik op de plotter.

'Koers 245 graden, ik heb de fok doorgezet en het grootzeil wat meer twist gegeven. Goede wacht!' Het is donker. Hier en daar knippert een baken. De wind jaagt de regendruppels fel in mijn gezicht.

Fata morgana

Deze nacht is anders. Wollig, wattig. Pluizige wolken die de maan verhullen. Ik voel me klein en de zee lijkt groter dan ooit. Soms zijn er schepen in de buurt, maar ze konden er net zo goed niet zijn. Eilanden zijn het. Ieder schip een wereld op zich met daarop stille mannen in hun eigen universum. Soms schuiven twee boten langs elkaar, twee wezensvreemde werelden. Er is geen contact, geen groet, geen warm gebaar. Ze schuiven langs elkaar. Dat is het dan. Dat is het.

Ook dit schip leeft een eigen leven. De zeilen zijn gehesen en goed afgesteld, de windvaanbesturing staat aan. Als we willen kunnen we van boord. Voor de boot maakt het niet meer uit. Zolang er wind en water is, gaat ze vooruit. Vrolijk als de zon schijnt, onverstoortbaar als het regent, gewillig als het waait. Tot een rots of strand haar varen stuit. Een onontkoombaar einde dat ze misschien zou verkiezen boven ergens aan een kade liggen wachten op een oud geworden baas.

Even dacht ik land te zien, ver weg op de horizon en ik haastte me de trap op naar de kuip. Maar eenmaal aan dek zag ik niets bijzonders. Terug achter de kaartentafel droom ik van zon, vers brood, vrolijke stemmen en het gezellige gebrom van auto's.

Een zachte huivering

‘We gaan een knoopje harder,’ zeg ik. Daar heb ik geen snelheidsmeter meer voor nodig. De helling en het geluid van hoe de boot door het water snijdt, zeggen genoeg.

Ik verzeil, verboot, mijn buitenkant wordt langzaam de huid van het schip. Alle impulsen rechtstreeks doorgegeven van de polyester scheepswand naar mijn kouwelijke kippenvel. Meer helling voel ik in mijn buik, meer wind rond mijn maag, in een vlaag kromt mijn rug om daarna beetje bij beetje rechtop te komen en de extra druk om te zetten in snelheid.

Ik verword tot boot, tot zeil. Oh, span mijn vallen, regel mijn schoten, zodat ik naar de overkant kan stormen om daar mijn liefste te begroeten. Eindelijk haar lippen weer mag proeven als een streling op mijn tong, een zachte huivering die hoorbaar is in het trillen van de mast.

Oh, leg mij vast aan tros en spring zodat ik op mijn plek blijf naast mijn lief, zodat haar huid mij raakt en zij liefkozend meedeint op de golven die vanuit een verre oceaan de boot bewegen doen.

Op vol vermogen

Buiten bereik. Mijn mobiel schreeuwt om contact, zendt op vol vermogen de boodschap uit dat ik er ben en dat ik praten wil, wil appen, sms-sen, het weer bekijken. Maar er is niks. Geen service, zegt het scherm al de hele dag.

Het driehoekje dat de ontvangst aangeeft, is leeg. Net nu ik je wil vertellen dat er sterren zijn, dat de maan vol is en het water glanzen laat, dat een vriendelijke wind ons comfortabel voortblaast, dat het fris is aan dek, dat ik graag even naast je zitten zou en me warmen aan je hand, je wangen, je lippen.

Het derde uur begint en ik zit aan de kaartentafel te werken op mijn tablet. Ik tik het woordje 'een' en de spelling suggereert om door te gaan met 'dooie', 'vrouw' of 'zeilboot'.

Ik wilde schrijven: een passagiersschip aan de horizon. In gedachten ben ik daar aan boord en dans terwijl het orkest enthousiast een walsje speelt.

Het is een overval. In een paar minuten trekt de wind aan van een gemoedelijke twaalf knopen naar vierentwintig en meer. Voorspeld was het niet. 'Even aankijken,' zegt de schipper, maar vijf minuten later is de wind alleen maar harder geworden. We halen de kluiver weg, reven het grootzeil en stuiven door de golven.

Trage woorden

Ik hou mezelf onledig. Type woorden, alleen om iets te doen. De zin ervan doet niet ter zake, alleen dat het me bezighoudt en de slaap verdrijft of op zijn minst mij helpt de slaap nog drie uur te weerstaan. Hoeveel woorden zijn dat? Tien trage woorden per minuut, zeshonderd per uur, achttienhonderd tot het einde van de wacht.

Vannacht time ik alles wat ik doe. Krabben aan mijn oor vraagt tien seconden, thee zetten ruim een minuut, een koekje eten net iets minder, een appel kan in drie minuten, naar buiten kijken of het veilig is duurt hooguit een minuut of twee.

Poepen. Ook weer drie minuten.

Chocolade, dacht ik, daar zit cafeïne in. Dus ik at een stukje, extra bitter, 72%. Daarna een zoet gesuikerd koekje. Heb ik daar die slaap van? Ik moet eraan denken niet te eten als ik wacht heb. Een beetje honger maakt scherp en alert.

Een schip op de plotter, het kruist ons dichterbij dan prettig is over iets meer dan een uur. Heel even dringt de kou mijn kleren in als ik buiten ben. Als ik later binnen zit, mengt de warme lucht van de kajuit zich met de koude lucht die in mijn jas is meegekomen. Beetje bij beetje voelt mijn huid weer warmer, tot ik opnieuw naar buiten stap en de kou opnieuw mijn huid belaagt en via kraag en mouwen binnensluipt.

De zeilen doen niet veel. Fok en kluiver hangen slap. Negen knopen wind over het dek, net drie knoop snelheid door het water. Ik zet de motor bij en kijk het even aan. De koers valt mee, maar de zeilen hangen aan de mast als natte was. Ik zucht eens diep en ga ze strijken.